

На Україну Повернусь

Країно рідна! Ох ти далека мріє!
До тебе все летять мої думки.
Їм страшно й радісно, якась надія мріє...
Так з вірію в свій край летять пташки...

(Леся Українка „Поворіт“)

Щороку ранньої весни з Єгипту на далеку Україну летять табуни лелек. Вони знають, яка доля вготована їм над білими горами, але знають також і те, що їхнє лелече перелітне життя є не що інше, як безупинне вертання до своїх народжень, до того, що назавжди залишається найріднішим. Хоч дорога далека, тяжка й кривава, хоч багато з них не долетять. Не прилетять і не повернуться ніколи, але однаково треба щоразу битися грудьми, крильми, через силу. У відчайному клекоті прориватися і прориватися і пробиватися до рідної рідниси – і що там перешкоди, перепони, небезпеки й чиясь зла воля!

вічному.

І так триває уже тисячі літ. І щовесни знов прилітають до Дунаю, Дніпра й Дністра лелеки, знаходять давні гнізда, ждуть своїх суджених і дають початки життю новому і

(П.Загребельний. „Роксолана“)

Український народ після втрати своєї державності 1240 року (Київську Русь завоювали монголо-татари) аж до 1991 року (проголошення незалежності України) змушений був пити гірку чашу поневолення. Нестерпне гноблення іноземних поневолювачів гнало українців з прабатьківських країв шукати кращої долі далеко за їх межами.

Нині розрізняють Західну і Східну діаспори. Однією з найдавніших є австрійська. Історія її утворення сягає 17 століття. Рятуючись від утисків з боку австро-угорських і польських поміщиків та капіталістів, масово став емігрувати трудовий люд з Південної й Західної України. Перша групова еміграція почалася у 70-х роках. Їхали до Канади, Франції, Аргентини, США та інших країн. Нові хвилі еміграції викликали Перша світова війна, у 60-80-х роках 20 століття емігрували за політичними мотивами. Серед них Яр Славутич (Канада), Н. Лівацька Холодна, Євген Маланюк, Святослав Караванський. Богдан Кравців (США). Іван Багряний (Німеччина) та ін.

Першим українським поетом у Канаді був Іван Збура (1860-1940), який приїхав з Галичини до Альберти і тут і тут 30 грудня 1989 року написав вірш „Канадські емігранти“:

Пречиста Діво-мати,
Не дай же нам погібати,
Бідним русинам !
Через море переплисти,
А тут в Канаді осісти
Допоможи нам !,

На території Канади організовані українські поселення з'явилися 1891 року. Сьогодні тут проживає 1 мільйон українців. 35% вважають рідною мовою українську, а в сім'ях нею розмовляють 23%. Одним з найвизначніших письменників української Канади є **Яр Славутич** (Григорій Павлович Жученко). Він народився 11 січня 1918р. на хуторі Жученки Херсонської губернії. Ще підлітком Григорій став жертвою примусової колективізації, брав участь у стихійних повстаннях 30-х років проти більшовицької сваволі.

Йдучи у світ минаючи вітчизну,
Беруть на спомин у дорогу грізну
Пучок євшану чи дрібок землі,
Щоб на чужині, у добрі чи злі,
Вони серця потугою снажили
Зазнав і я тієї долі – сили,
Узявши в свій порожній гаманець
Чернеловидий, красний кремінець
Із підмурівка батьківської хати.
Який тепер я радий і багатий!
Зі мною в парі обходивши світ,
Мене зберіг той камінець – граніт.

Де б не був **Яр Славутич**, у якій би землі не жив, душею і серцем він завжди залишався з рідною Україною. Ця синівська любов простежується в багатьох поезіях, написаних поетом протягом 40-70-х років.

Не сумуйте степи! Я вернусь!
І замовкне жалоба чайна.
Обійматиме Скитія! Русь!
І новітня моя Україна.

А рідну землю, що мене зродила
На боротьбу за життєдайні дні,
Я над усе люблю на чужині!

Вперше після довгої розлуки **Яр Славутич** побачить рідну Україну лише після 1990 року, коли настали нові часи.

Тоді кожен оглянеться і зрозуміє,
Що ця хата, цей шлях і цей обрій – це Мати – Земля
Що її образати ніхто не сміє.

Іван Багряний – найвидатніший політичний речник першої хвилі еміграції з Радянського Союзу до Німеччини. У своїх поезіях (кн. „Золотий бумеранг” 1946) стверджує одну дуже дорогу для еміграції істину: всупереч геноциду - людина жива, Україна жива!

У вірші „Гуляй-поле” поет риторично запитує, за що плюндрують рідну землю? І сам відповідає:

За те, що Ти дика була плідна,
Ясна, як червона калина,
За те, що Ти сонцю близька і рідна
І мила, як тая дівчина!
За те, що Ти в злиднях росла, а цвіла!
Що Волі вітчизною завжди була.
Грімлива, співлива Земле моя!

Сьогодні ми розповіли лише про окремих письменників української діаспори. Цей список можна було б продовжувати й далі. Проте суть не в тому. Ми прагнули показати те спільне, що єднало і єднає усіх, - синівську любов до своєї України, свого народу.

Дорогі друзі! Сьогодні ми перегорнули лише окремі сторінки укр. літ. діаспори. Збагнули. Що ж так міцно тримало і тримає цих людей на благословенній Богом землі. „На Україну повернусь”... Ця пісня часто звучить в українському ефірі. Хтось, як Яр Славутич, повертається в Україну, оскільки дочекався незалежності, а хтось, як Іван Багряний, повернувся лише своїми творами.

Багато ще кому належить повернутися. Можливо, й нам колись удасться спромогтися на власний некрополь у серці нашої Вітчизни – Києві, де буде поховано кращих синів українського народу, яких історія розкинула по світах.

Матеріал підготувала подр. Наталя Темченко, Київський осередок